

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBE Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBETO ƉÓ KPODO SISI E ƉO NA ƉÓ N'I LE KPO WU E

WEXWLE

Ee nyi Ɖ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tƆn, bƆ ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e ma sixu kan fen kpon é Ɖi meƉesusi jije, hwejjɔzɔzan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e Ɔ,

Ee nyi Ɖ nukumamɔ je nume kpodo wangbenu sen ƉeƉee na zƆn bƆ gbeto na do tiin nyi le we nƆ Ɖn alannuwiwa Ɖee nƆ zƆn bƆ gbeto nƆ fƆn gu e, lo bƆ nu taji Ɖee hudo gbeto Ɔ we nyi Ɖ gbe e me gbeto le ma na nƆ mekannu Ɖo xodidɔ sin alinu kpodo nudidɔ lo bo na tƆn sin adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi Ɖ dandanme we e Ɖo na je hun do sen Ɖee na zƆn bƆ gbeto na do tiin nyi le gbƆn aceƉidɔ sin alinu se na zƆn bƆ gbeto ma na lin Ɖ emi Ɖo na Ɖe emidee sin mekannu kpo yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi Ɖ é Ɖo dandanme bƆ e Ɖo na Ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo tentin e Ɔ,

Ee nyi Ɖ, Ɖo xwedowema elɔ me o weke Ɔ bi le vɔ mɔ nu je ace kpo do sisi dodo e gbeto Ɖo na Ɖo e, Ɖo meƉesunɔnyinyi kpodo susu e do na xɔ nu gbeto e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo nyɔnu tƆn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bƆ ye le yalɔ akɔn bonu nukonyinyi ni tiin lo bo na sɔ gbe Ɖagbe zɔzan gbƆn meƉesunɔsi jije taji ze jijɔn ayi e Ɔ,

Ee nyi Ɖ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbeto le Ɖo kpodo meƉesusijije taji kpo Ɖó alɔ Ɖo alɔme xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi Ɖ linlin Ɖokpo Ɔ ƉuƉo nu ace, sisi kpodo meƉesunɔsi jije gbeto tƆn le, we nyi nu taji ee na zƆn bƆ mi na nyi sen elɔ le e Ɔ,

Gbeto Ɔ sin kplekple Ɖe gbeto elɔ tƆn bƆ e na Ɖo xo do ace e gbeto Ɖo na Ɖo kpo sisi e Ɖo na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeto elɔ na nyi su Ɖokpo tawun bƆ gbeto le kpo to le bi kpo Ɖo na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbeto le tƆn le Ɖee gbeto elɔ Ɖo tame na nugbo le e ni tenkƆn nu sisi ni tiin nu ace kpodo meƉesunɔsi jije gbƆn nunyweyi li xo. Mɔ Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tƆn gbƆn tuto e do ayi Ɖo to ƉokpoƉokpome kpodo gbe Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zɔzan Ɔ kpo nukun mɔ je yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖó gbeto elɔ me e kpodo tovi Ɖee sin to le kpo Ɖó acekpikpa to ene Ɔ le tƆn glɔ e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbeto bi Ɖo Ɖó gbewiwa tƆn hwenu; ye Ɖo linkƆn bƆ ayi yetƆn me kpe lo bƆ ye Ɖo na do alɔ yeƉee Ɖi nɔvinɔvi Ɖhun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun Ɖo ace, su su kpo sisi Ɖee kpo xo e Ɖo Ɖó gbe ta elɔ me Ɔ nyi eƉesunɔ sin nu ma Ɖe nude kpo Ɖi: akɔta, sun nu, nyɔnu, gbe e nƆ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin Ɖevo see b'e nyi to metƆn le alo gbe tɔ le tƆn, Ɖkunjiije, lee e ji me gbƆn e kpodo nu ƉevoƉevo ne le kpan.

Mɔ Ɖokpo Ɔ, e Ɖo na kƆn do tuto ee e ze jijɔn ayi Ɖo to e me e gosin e wu Ɖo toxodidɔ sin alinu, sen e ji to Ɔ jijɔn e kpodo sen gbe Ɔ tƆn Ɖee Ɖo nu do to Ɔ nu e we a, Ɖó to ene Ɔ ko je eƉee si alo e kpo Ɖo mekannu, alo acekpikpa tƆn ma yi haƉéji wu a.

Gbetaken 3

Gbetɔ ɔkpoɔkpo ɔ na mɔ gbɛ bo nɔ edesu si lo bo na lɛ nyi edee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔ na hɛn mɛɔ ɔ mɛkannu alo mɛɔ ǎ; mɛkannuninɔ kpodo mɛɔ kpo ɔ alɔ lɛ bi mɛ ɔ sɔ ɔ ǎ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu mɛ kpodo adakacomɛwu kpo sɔ ɔ na ɔ ǎ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi wɛ ɔ na nyi ɔ fi bi.

Gbetaken 7

Aɛ ɔkpo ɔ wɛ mɛ bi na ɔ lo bo na nɔ nyi sɛn ɔkpo ɔ; mɔ ɔkpo ɔ mɛɔ na yi gbɛ nu walɔ e na ɔ mɛ kpo alo ɔ nyi wuɔɔɔnumɛ tɔn kpo e lo bo na wa gba sɛn e do ɔ fi e ǎ.

Gbetaken 8

Enyi mɛɔ mɔ ɔ e yi aɛ e nyi etɔn bɔ sɛn dodo ee ɔɔ nu do to tɔn nu ɔ n'ɛ ɔ, e hɛn ɔ e na yɔ hwe ɔ to tɔn mɛ.

Gbetaken 9

E ɔ na ya mɛɔ sin to tɔn mɛ alo e na wli i alo e na su i do ganmɛ ɔ nuɔ kpoun wu ǎ.

Gbetaken 10

E ɔ dandanmɛ bɔ e na se nu ee mɛɔ wa é ɔ hwɛɔɔɔsa ɔ togumɛ kpa a kwɛɔɔɔsa enɛ ɔ wɛ ɔ na ɔ aɛ e nyi etɔn lɛ é kpodo nu è ɔ na wa lɛ é kpo; mɔ ɔkpo ɔ fi enɛ ɔ wɛ e na ɔ nu e wu e yɔ hwe é é ɔ.

Gbetaken 11

1. Mɛ e e vɛ nu nyanyaɔ do é na to ɔ yi tɔn yi wɛ hwe bɔ e na ba do nu lee nu lɛ yi gbɔn e cobo na yɔ é ɔ hwɛnukɔn; cobonu e ka na ɔ hwe do e e ɔ, e ɔ na n'ɛ mɛ e na sixu hwɛnɛ ɔ hwɛnukɔn e.

2. Enyi nu e mɛɔ wa d'ayi é ma nyi nu e na sa sɛn do mɛ ɔ hwe enɛ nu ɔ lee sɛn é ji tɔ ɔ alo gbɛ ɔ jijɔn é ɔ gbɔn é a ɔ, é ɔ na sɛn gan tɔn ǎ.

Gbetaken 12

E ɔ na ba do nu mɛ ɔ lee jlo mɛ gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan mɛtɔn, hennu mɛtɔn, xɔ mɛtɔn alo wɛn mɛtɔn lɛ é ǎ. Mo ɔkpo ɔ e ka ɔ na ɔ winnya mɛ bo lɛ kɔn wi mɛtɔn ǎ. Aɛ e nyi gbɛtɔ tɔn e ɔ hwlɛn mɛ ɔ ali enɛ ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jɔ mɛɔ ɔ wɛ na nɔ gbɔn bo na lɛ ze nɔtɛn e jlo e ɔ ɔ toɔmɛ.

2. Mɛɔ ɔ jlo tɔn ɔ é sixu bɛ agban sin to ɔebu mɛ ɔ to tɔn mɛ ɔhun. E jlo e ɔ, e sixu lɛ lɛ kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi ɔ e ɔ gbɛya do nu mɛɔ wɛ kaka bɔ ku hwɛn wan d'e mɛ ɔ, é hɛn ɔ é na hɔn yi to ɔvome bɔ e ɔ na yi i ɔ fi enɛ.

2. Amɔ enyi e mɔ dɔ mɛ ɔ jɛ sɛnmɛ nugbo alo e tɛ afɔ sɛn e ji gbɛ e to lɛ bi kplekple sɔ jujɔn ayi ɛ ji e ɔ, ɛ sɔ dɔ aɛɛ bɔ e na yi i dandan dɔ to dɛvomɛ ă.

Gbetakɛn 15

1. Gbɛtɔ bi dɔ aɛɛ bo na nyi toɖɛ sin vi.

2. E sixu hugan mɛɖɛ bo de e sin tovikɛnmɛ ă; mɔ dɔkpo ɔ ɛ hɛn ɔ e na zɛ ɛɖɛ zɛ ji nu to dɛvo.

Gbetakɛn 16

1. Enyi sunnu kpo nyɔnu kpo dɔ wyanwyanxwe ɔ, ye hɛn ɔ, ye na da yɛɖɛ bo dɛ hɛnnu yetɔn. Akɔta yetɔn, to yetɔn, alo sinsɛn yetɔn dɔ na gbɛ nú ye ă. Aɛɛ dɔkpo lɛ wɛ ye dɔ dɔ yɛɖɛɛɛɛɛɛɛ hwenu kpɔnɔnɔ yetɔn alo yɛɖɛɛjodo hwenu.

2. Cobonu gbɛtɔ dɛ ná dà dɛ ɔ, jlo yetɔn mɛ nu wɛ ɛ dɔ na nyi.

3. Hɛnnu wɛ nyi sosyɛn nú gbɛtɔ sin togun; lobo togun ɛnɛ ɔ kpodo aɛɛkpikpa to ɔ tɔn kpan ka dɔ na jɛ hun do jĩ tɔ.

Gbetakɛn 17

1. Gbɛtɔ bɪ, mɛ e dɔ ee dɔkponɔ ɛ alo ɛɛ dɔ gbɛ kplekpleɖɛmɛ e, dɔ na dɔ aɛɛ do nudeji.

2. Nũ ɛ nyi ɛtɔn ɔ mɛɖɛ sixu tafu i du bo yi dɔ asi tɔn ă.

Gbetakɛn 18

Gbɛtɔ bi dɔ aɛɛ bo na lɛn nu nu ɛ jlo e kpɔn bo d'ayimɛ lobo lɛ sɛn nu e jlo e. Aɛɛ ɛnɛ ɔ wɛ zɔn bɔ tɔn lɛ lɛ dɔ togunmɛ alo kwenkwenmɛ gbɔn alɔkpa lɛ bi mɛ dɪ: nunyɛyi, walɔ kpo yehwɛ sin alinu kpo.

Gbetakɛn 19

Gbɛtɔ bi dɔ aɛɛ bo na lin nũ ɛ do nuwu bo ka na dɔ xo; hũn mɛɖɛ dɔ na van nukun dɔ mɛɖɛ ă. Mɔ dokpo ɔ, mɛ bi dɔ aɛɛ bo na se bo jlá nũ ɛ dɔ jijɛ wɛ dɔ to ɔ mɛ kpo togudo lɛ ɛ kpo. E hɛn wlenwin dɛbu ɔ, ɛ na ba bo do se na.

Gbetakɛn 20

1. Gbɛtɔ bɪ dɔ aɛɛ bo na yi kplɛ. Lobo na lɛ do gbɛ ɛ ma na dɔn hunnyahunnya wa ă e.

2. E sixu sɔ mɛɖɛ do gbɛɖɛmɛ gannu gannu ă.

Gbetakɛn 21

1. Gbɛtɔ bɪ hɛn ɔ, ɛ na go alɔ nu to tɔn bonu ɛ na do yi nukɔn. Eye dɛsu hɛn ɔ ɛ na nɔ nukɔn nu nuwi wa ɛnɛ alo ɛ na dɛ mɛ bɔ ɛ na nɔ do tɔn mɛ.

2. Aɛɛ dɔkpo ɔ wɛ mɛ bi dɔ bo na do wa axɔsuzɔ dɔ to tɔn mɛ.

3. Jlo to ɔ tɔn wɛ nyi linlin dodo e ji to ɔ sin aɛɛkpikpa junjɔn e. Jlo ɛnɛ ɔ, e na ze wema na dɔ xwiji, do sɛndɛji bɔ ahizi na tɔn d'ɛmɛ ă. Mɔ dɔkpo ɔ, nuwiwa ɛnɛ ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema ɛnɛ ɔ, e sixu nɔ yɛmɛ bo sɔ alo e lɛ sixu sɔ dɔ togunmɛ lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ lɛ e.

Gbetakɛn 22

Gbɛtɔ bɪ ɔ, togundɛmɛ wɛ ɛ dɛ. ɛnɛ ɔ wu o, nuɖɛ na do tagba n'i dɔ akwelinu, lanmɛ na nɔ ganji k kpodo nunywe na dɔ kpo sin alinu ă; nu ɛnɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ ɛ na tɔn nyi. Amɔ kan e van wɛ to ɔ dɛ e kpodo nuwadokpo e dɔ toɖɛtoɖɛ kpan sin tentin gbɔn tuto e ze dɔ te ɛ kpo to ɔ sin dɔkun lɛ kpo wɛ na zɔn bɔ e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi ɔ na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é wɛ é na wa; sɛn ɔkpɔ ɔ wɛ na ɔ nu do mɛ bi nu lɔbɔ é ka do na nɔ azɔgba ă.
2. Azɔ e mɛɔ wa é sin akwɛ wɛ na ɔ.
3. Mɛɔ wa nuɔ ɔ, é na yi nuɔ ɔ'ɛnu dandan. Enɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hɛn hɛnnu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbɛtɔ sin togun ɔ na ɔ alɔ nu i ɔ ali ɔvonu.
4. Gbetɔ bi ɔ aɛ bo na dɔ azɔjigbɛ alo é hɛn ɔ é na nɔ gbɛ mɔhun ɔɛ na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i emɛ.

Gbetaken 24

Gbetɔ bɛ ɔ aɛ bo na ɔ gbɔjɛhwɛ nu kpodo ayidɛɔ'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabidɛ wɛ é ɔ na wa azɔ na. E ɔ na yi azɔgbɔjɛ hwɛhwɛ bɔ gbɔjɛ enɛ mɛ ɔ, e ka ɔ na nɔ sun akwɛ ɛ.

Gbetaken 25

1. Gbetɔ bɛ ɔ na na ɔ nu e na zɔn bɔ é na hwɛn ɛɔɛ gan ɔ azɔnsi e; lɔbo na jla nunɔmɛ ɛɔɛ tɔn kpo do hɛnnu tɔn kpan ɔ; taji ɔ, ɔ nuɔɔɔlinu, avɔɔɔɔlinu xɔ e mɛ é na nɔ é sin alinu, azɔn gbɛgbɛlinu. Mɔ ɔkpɔ ɔ, é ɔ na mɔ alɔdo ɔ do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔmɛ nunɔ hwenu, kpukpoxɔmɛ kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu ă é bɛ kpan.
2. Vijiji kpo yɔkpɔvumɛ nunɔ kpo bɛ ɔ na mɔ kpatakidɛ. Alɔwɛvi kpo ɔ vi e ma da asu cobo ji ă lɛ e bi wɛ ɔ aɛ ɔkpɔ ɔ ɔ xɛ nya ɔ yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbetɔ bɛ ɔ'ace nú wɛmakplɔnkplɔn bɔ wɛmakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwɛ zinzan ă; hun nuvɔnnu wɛ é ɔ na nyi. E ɔ na ɔ kplɔn kleundɛ vɔvɔ enɛ ɔ dandanmɛ wɛ é ɔ. Alɔlyɛnzɔ kpo alɔnunc kpaa kpo ɔ na vun kan kpé to ɔ mɛ. Wɛmakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, mɛ bi nú wɛ é ɔ na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e jɛ xa mɛ ɔkpɔɔkpɔ gbɔn e.
2. Wɛmakplɔnkplɔn ɔ gbɛtɔ sin nukɔnyiyi wɛ é na ba; bo na dɔn gbɛtɔ sin aɛ lɛ yi nukɔn bo jɛ hun dɔ yɛ ji. E ɔ ná zɔn bɔ mɔjɛmɛ kpo nuwɔɔkpɔ kpo hwɛsɔkɛmɛ kpo ná tɛin xɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e ɔ bu lɛ e sín gbɛ ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nú gbɛ ɔ bɛ.
3. Vito, vino lɛ wɛ ɔ na ɔ nyɛ kplɔn e vi yetɔn lɛ na yi é.

Gbetaken 27

1. Gbetɔ bi ɔ aɛ bo ná ɔ alɔ nu tonunywɛ lɛ bi; mɛ bi ɔ na mɔ mɔ ɔagbɛ e ɔ alɔlyɛnɛ bo na zan mɔ ɔkpɔ ɔ, é na sɔ sɔ nú nukɔnyɛ yi nunyɛ tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e ɔ'e mɛ lɛ é ɔ.
2. Nu e na tɔn sin nu e mɛɔ gba tamɛ bo blo é ɔ, mɛ ɔ tɔn wɛ e ɔ na nyi; b'ɛ na jɛ hun do nu tɔn ji ɔ nujinjanlinu wɛ à, wɛmawlan wlan sin alinu wɛ à, alo alɔlyɛn zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbetɔ bɛ ɔ na ba tuto gbɔn nukɔnyiyi hɛnnu e mɛ ɔ e kpodo gbɛ ɔ bɛ kpan sin alinu bonu aɛ, sisi kpo jlokokonunc e xó e ɔ ɔ wɛma elɔ mɛ ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e mɛ gbɛtɔ ɔ e bɔ nukɔn yiyi tɔn kpo nyɔna tɔn kpo na tɔn sin mɛ é ɔ, é ɔ na ɔ nunɔmɛɔ lɛ do wɔ tɔn.

2. Ɖo aƒe e gbeto ɔo le sin zinzan kpo nunɔ tɔn kpo me ɔ, me ɔokpoɔokpo ɔo na ba jle na bo na nyi sen e na zɔn bo é ma na te afo aƒe nɔzo tɔn tɔn le kpo jlokokonunɔ tɔn tɔn le ji kpo ji ă é ɔi lee mesisi sin kplɔn byɔ gbɔn é, tuto e ji to ɔ ɔe kpo togun bi kpaa gbeto le tɔn sin nunɔme byɔ gbɔn e.

3. Aƒe, sisi kpo jlokokonunɔ ene le ɔo na xwedo su kpodo linlin to ee ɔo bu le tɔn.

Gbetaken 30

Yodè, kplekpleɔè, gbeto godokponɔɔè na yi huzu nu e ɔo do wema eb me e ɔo ab tɔn ji bo na mɔ ten bo ɔe wabɔe alo ayidè tɔn ee na zɔn bo e na mɔ ten bo do kpo aƒe, sisi kpodo jlokokonunɔ ee xo e ɔo ɔo fi e bo hen gba ă.
